

Plenum

Torsdag 1.10.2020 kl. 15.59—17.51

2.4. Muntlig fråga om regeringens strategi gällande skötseln av coronavirusepidemin (Harry Harkimo liik)

Muntligt spörsmål MFT 119/2020 rd

Muntlig frågestund

Förste vice talman Antti Rinne: Liike Nyt har också en fråga gällande denna ärendehelhet. Ledamot Harkimo, varsågod.

Debatt

16.35 Harry Harkimo liik: Arvoisa puhemies! Hyvä hallitus! Jos koronaa varten on ollut joku selkeä strategia, se ei todellakaan toimi, kun kyse on tapahtuma-, matkailu- ja ravintolayrittäjien tulevaisuudesta. Päätösten valossa tuntuu siltä, että suhtaudutte ylimielisesti näihin yrittäjiin ja heidän työntekijöihinsä. He elävät jatkuvassa ahdingossa, ja tulevaisuus on hämärän peitossa. Yhtenä viikkona saa matkustaa Ruotsiin, seuraavana taas ei. Yhtenä viikkona ravintolat saavat olla normaalisti auki, sitten tulee Kiurun valomerkki, ja kukaan ei tiedä, mihin asti ravintolat saavat olla auki. Yrittäjien on pakko saada suunnitella toimintaansa pidemmällä tähtäimellä, ja työntekijöiden on tiedettävä, onko heillä töitä seuraavalla viikolla. Tällainen tempoilu ja poukkoilu pitää saada loppumaan. Koronan kanssa pitää pärjätä vielä kuukausia. Hyvä hallitus, kuka vastaa koronan hoidon kokonaisuudesta, ja koska tähän saadaan kaikkien kaipaamaa ennakoivuutta?

16.36 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Harkimo, tiedustelite, onko hallituksella strategiaa. Kyllä, tänä syksynä on julkaistu toimintasuunnitelma hybridistrategian mukaisten suositusten ja rajoitusten toteuttamiseen covid-19-epidemian ensimmäisen vaiheen jälkeen. Tämän strategian yhtenä tärkeimpänä ytimenä on testaus, joka on tae sille, että Suomea voidaan pitää mahdollisimman paljon auki. Edustaja Harkimo, te olitte huolissanne siitä, että ravintolat ovat jossain auki ja jossain taas kiinni. Se on juuri osa tätä strategiaa, että Suomessa toimittaisiin alueellisesti ja suojelisimme yrittäjyyttä siellä, missä tautitilanne on verrattain vielä hyvä, emmekä tekisi turhaan valtakunnallisia ratkaisuja.

Siihen, mitä toteatte ulkorajojen suhteen: Suomi ei voi sille mitään, miten tautitilanne vaikkapa Euroopan muissa maissa kehittyy ja mitä se tarkoittaa sen suhteen, että Suomen raja-arvot ovat varsin perustellusti tiukat, koska sillä olemme pitäneet Suomen koronatilanteen näinkin hyvänä kuin se on tähän asti pysynyt.

16.37 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Koska tapahtuma-alan toiminnan rajoittamisessa ja ravintola-alan toiminnan rajoittamisessa on kyse laillisen elin-

Punkt i protokollet PR 122/2020 rd

keinon rajoittamisesta, perustuslakivaliokunta ravintola-alaa käsitellessään päätyi siihen, että ravintola-alan yrittäjille on kompensoitava menetykset kohtuullisesti.

Kysynkin siksi kaksi kysymystä.

Ensinnäkin, millaiset kompensaatiot olette nyt perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla antamassa ravintola-alalle?

Kysymys 2: mihin laintulkintaan hallitus perustaa sen, että perustuslakivaliokunnan tulkinta ei koske myös rajoitettua tapahtuma-alaa?

16.39 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kysyjä on oikeassa siinä, että keväällä, silloin kun tuli tämä totaalinen sulkua, perustuslakivaliokunta puuttui tähän, ja sitten pitää toki muistaa, että silloin oli poikkeusolot ja valmiuslaki. Meillä ei ole nyt sitä, nythän tehdään tartuntalain mukaan. Ja siinä ratkaisussa, joka nyt tapahtuu sitten ravintoloitten suhteen, aikaa lyhennetään. Me haimme tällä kertaa sitten kustannustuen kautta kompensatiota näihin menetyksiin. Se ei varmasti tule kaikkia kattamaan, ja sitten tietysti pitää muistaa myös se, että me emme kompensoi liikevaihdon tipahtamista, me kompensoimme kuluja. Sama ongelma on tietysti matkailun puolella, ja voin vastata edustaja Autolle, kun hän esitti tämän Lapin matkailuyrittäjien aloitteen: Kiitos viestin välittämisestä. Varmasti hyviä elementtejä. Ja toivoisin, että pystyttäisiin viemään eteenpäin sitä, että paikallisille saataisiin enemmän mahdollisuutta siihen päätöksentekoon. [Puhemies: Aika!]

16.40 Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten koronakevät meille hyvin osoitti, niin suomalaiset ovat sellaista kansaa, että haluamme toimia oikein ja määräysten ja ohjeistusten mukaisesti. Jos tällä hetkellä käymme kysymässä kadulta tai vaikka Forssan torilta ihmisiltä, mitkä rajoitukset, määräykset ja suositukset ovat tällä hetkellä voimassa, niin valitettavasti pelkään, että ihmiset eivät osaa tähän kysymykseen vastata, enkä voi heitä siitä syyttää. Nimittäin tämä hallituksen koronatiedotus on ollut poukkoilevaa ja epäselvää, ja on myöskin muutettu sitä suuntaa. No, tämä on varmasti epidemiatilanteen edetessä välttämätöntäkin, mutta myös esimerkiksi oikeuskansleri on vakavasti kiinnittänyt huomiota siihen, että suositukset ja velvoitteet menevät sekaisin, ja kyllähän tässä on tapahtunut isoja kömmähdyksiä myöskin viranomaisviestinnässä, kuten myöskin hallituksen erilaisissa infoissa ja tiedotustilaisuuksissa. Yksi kysymys on tämä maskikysymys. Viime keväänä viestittiin, [Puhemies: Aika!] että niitä maskeja ei tarvitsisi käyttää, koska niistä ei ole hyötyä, ja nyt sanotaan, että maskeja [Puhemies: Kysymys, olkaa hyvä!] kannattaa käyttää. Miten te nyt vakuutatte suomalaiset siitä, että maskeja suositellaan käytettäväksi, ja miten korjaatte nämä tiedotuskömmähdykset nyt paremmalle tolalle?

16.41 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on hyvä, että myös eduskunnan kanssa keskustellaan koko ajan siitä, miten eri poliittiset ryhmät voisivat tukea maamme kohdannutta tilannetta. Jos nyt ei ole suomalaisen hätähuutomerkin aika, niin milloin se on? Tämä tautitilanne ajautuu todella kovasti kiihtymisvaiheeseen, jos me emme pysty myöskin tässä tilanteessa yhdessä tekemään painopisteitä sille, millä tavalla toimisimme nyt tehokkaasti, jotta korona ei pääse leviämään koko maahan niin vahvasti, että siitä tulee aivan riesamme ja vielä keväeseen asti.

Punkt i protokollet PR 122/2020 rd

Tältä osin ei kannata laittaa taloutta ja terveyttä vastakkain — se ei vie eteenpäin, vaan se, että tehdään täsmätoimia, alueellisia toimia. Tähän liittyy myöskin maskisuositus: tietyillä alueilla tilanne ei ole niin paha kuin toisilla alueilla, ja tältä osin on nyt valittu se lähestymistapa, ettei tehdä vain valtakunnallisia ohjeistuksia vaan myöskin alueellisia ohjeistuksia, [Puhemies: Aika!] jotta näissä tautiryppäissä päästään hallitsemaan epidemiaa.

16.42 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pelkästään yhden yrityskokonaisuuden yt-neuvotteluiden piirissä Lapin-matkailussa on 2 000 henkilöä, ja jos tilanne eskaloituu vielä pahemmaksi, kysymys on tuhansista ihmisistä lisää. Arvioidaan, että jopa 8 000 ihmistä voisi joutua yhdessä maakunnassa, yhdellä toimialalla yt-neuvotteluiden piiriin, joten tämä on mitä suurimmissa määrin paitsi alueellinen kysymys myös kansantalouteen vaikuttava kysymys.

Kun kysymys kuitenkin erityisesti talvimatkailun osalta, revontuli- ja joulupukkimatkailun osalta on, että ihmiset viipyvät vain hetken aikaa tässä maassa ja ovat sen oman seureensa parissa ja ainoa suomalainen työntekijöiden lisäksi on varmaan joulupukki, kenet he tapaavat, niin kuinka voitaisiin mahdollistaa se, myös alueellisia rajoituksia ajatellen, kuten hallitus on korostanut, että nimenomaan tähän Lapin-matkailuun voitaisiin löytää jonkinlainen alueellinen mahdollisuus, ettei koko elinkeinorakenteen pohja tuhoutuisi matkailun osalta?

16.44 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kaikkinensa tähän kysymykseen lähtien alkukysymyksestä: hallituksen vastustaja ei ole oppositio, opposition vastustaja ei ole hallitus, vaan meidän vastustajamme on korona. Kaikki kulminoituu oikeastaan tähän kysymykseen. Ei voida puhua kansallisesta eikä alueellisesta kysymyksestä, vaan puhutaan globaalista kysymyksestä. Vaikka tehtäisiin mitä tällä hetkellä, niin matkailu ei välttämättä palaa siihen, mitä se oli aiemmin. Mutta toivon, aivan kuten edustaja Kulmuni sanoi, että me voisimme ottaa entistä enemmän alueellista harkintaa näissä kysymyksissä. [Mauri Peltokangas: No ottakaa!] Olen hyvin tietoinen siitä, kuinka esimerkiksi pohjoisessa on tehty erittäin hyviä suunnitelmia, [Vilhelm Junnila: Päätöksiä, ei suunnitelmia!] kuinka turvallinen ja terveellinen matkailu on mahdollista. Mutta toisaalta pitää muistaa myös se asia, että ihan samalla tavalla tämä tällä hetkellä rankaisee Helsinkiä, koko Suomea. Kyllä meidän pitää pystyä tekemään myös ratkaisuja, [Puhemies: Aika!] jotka auttavat koko matkailua.

16.45 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä tapahtuma ja matkailualan huoli on täysin todellinen, koronan jatkuminen ja leviäminen ja pitkittyminen on todellinen ongelma. Itse tulen tuolta paikkakunnalta, jossa tämän pandemian lisäksi myös paperitehdas on juuri sulkemisen uhan alla, ja samaisessa kaupungissa 200 000 festarikävijää jäi tältä kesältä tulematta. Tarinat ympäri Suomea ovat siis samanlaisia: tapahtumat, messut, konsertit ja monet muut tapahtumat on peruttu. Samaan aikaan luontomatkailu ja asuminen maaseudulla on alkanut kiinnostaa ihmisiä. Jotta me tästä tilanteesta pääsisimme eteenpäin, tarvitsemme monenlaisia toimia työllisyyden tukemiseksi. Olisiko nyt mahdollista saada sellaisia työllisyyttä tukevia hankkeita rahoituksen piiriin, jotka auttaisivat sekä matkailualaa että tätä teollisuutta tässä vaikeassa tilanteessa?

Punkt i protokollet PR 122/2020 rd

16.46 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä on äärettömän vaikea tilanne sillä tavalla, että eri toimialoilta, eri sektoreilta tulee koko ajan haasteita. Otetaan nyt esimerkiksi tämä tapahtumateollisuus, joka on paljon ollut keskustelussa — ehdottomasti vaikea kokonaisuus, mutta se, että lähdettäisiin yhdelle alalle tekemään ja räätälöimään omaa kompensointia, niin se on se haaste tietyllä tavalla. [Sinuhe Wallinheimo: Yrittäkää!] Ja sitten meillä on matkailu, sitten meillä on tapahtumiin liittyvä tapahtuman rakentaminen. Eli kyllä meidän on pakko hakea semmoista yleistä linjaa, jolla me pystymme periaatteessa yleistuen kaltaisena... [Välihuuto] — Se on tulossa, me saamme sen vielä tämän vuoden puolelle. — Mutta kyllä me tarvitsemme [Välihuuto] — kysyjä on täsmälleen oikeassa — niitä työllisyystoimia, että me saamme ihmisiä töihin enemmän. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] Kyllä kriisin ajanakin meidän tulee niihin pystyä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Sitten vielä myönnän yhden puheenvuoron tähän.

16.47 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On välttämätöntä, että hallitus käyttää kaikkia keinoja työpaikkojen turvaamiseksi pandemiatilanteen keskellä, muuten tämä on liian kovaa kyytiä tapahtuma-alalle ja ravintola-alalle. Matkailussa tämä pahimmillaan johtaa siihen, että Ruotsi ja Norja kaappaavat ne kansainväliset matkanjärjestäjät, jotka ovat aiemmin tuoneet sadattuhannet asiakkaansa ja heidän tuomansa tulot Suomeen. Jos hallitus päästää alan yritykset konkurssiin, ei alaa enää pandemian jälkeen välttämättä elvytetä suomalaisten yrittäjien toimesta. Tämä olisi valtava isku koko kansantaloudelle.

Arvoisa puhemies! Kotimaista ravintola- ja matkailupalveluiden kysyntää voitaisiin lisätä laskemalla arvonlisäveroja ja laajentamalla sekä kotitalousvähennystä että yritysten edustuskulujen verovähennysoikeutta. Hiihtolomat tulee porrastaa, ja kotimaan matkailun markkinointiponnisteluja tulee tukea. Käyvätkö nämä keinot hallitukselle?

16.48 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ratkaisuhakuisesta lähestymistavasta tähän hyvin vaikeaan ja monisyiseen kokonaisuuteen, jota tämäkin keskustelu sekä hallituksen että opposition puheenvuorot ovat tähän avanneet. Uskon, että tuota koko keinovalikoimaa kannattaa vakavasti harkita ja käydä läpi, mitkä olisivat niitä nopeimmin vaikuttavia toimia niin yritysten kuin sitä kautta työpaikkojen pelastamiseksi. Samalla, vaikka yllämme on paljon huolia — meillä on terveydenhuollon potentiaalinen kriisi, jos tautia ei pidetä kurissa, meillä on taloudellinen kriisi kolkuttelemassa ovella suhteessa yrittäjyyteen ja työpaikkoihin — lisäksi meiltä kaikilta vaaditaan nyt poikkeuksellista henkistä kriisinsietokykyä ja jaksamista, kun päätepistettä ei ole näköpiirissä. Suomi selvisi keväästä hyvin, ja samaa toivon meiltä kaikilta nyt edessä olevina kuukausina.

Frågan slutbehandlad.